

Ändring av strukturstödsförordningen för fiskerinäringen

Jordbruksdepartementet

2004-05-10

Dokumentbeteckning

KOM(2003) 658 slutlig

Förslag till rådets förordning om ändring av förordning 2792/1999 om föreskrifter och villkor för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn

Sammanfattning

Som ett led i översynen av den gemensamma fiskeripolitiken har presenterat KOM ett Meddelande om en "Strategi för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket" för Rådet och EU-parlamentet.

Strategin inbegriper ett antal aktiviteter med yttersta syfte att:

- skapa långsiktigt säkra arbetstillfällen inom vattenbrukssektorn, särskilt i fiskeberoende områden,
- försäkra konsumenternas tillgång på vattenbruksprodukter som är hälsosamma, säkra och av god kvalitet, liksom att främja hög djurhälsa och djurskyddsstandard,
- stimulera en miljömässigt sund utveckling av vattenbruksnäringen.

Fonden för fiskets utveckling (FFU) är ett viktigt redskap för att uppfylla målen i strategin och därför föreslås nu förändringar i Rådets förordning 2792/1999 för att FFU skall kunna bidra till strategins genomförande. De åtgärder som ingår i förordningen kan vara en del av de åtgärder som respektive medlemsstat genomför inom ramen för sina strukturprogram för fiskerinäringen.

Förutom förslag till förändringar rörande vattenbrukets utveckling presenteras även förslag till förändringar för åtgärdsområdet ”Skydd och utveckling av akvatiska resurser” (Artikel 13, punkt 1.a) för att förtydliga att stöd även kan lämnas till skydd och utveckling av sötvattensresurser.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Åtgärdsområdet ”Skydd och utveckling av akvatiska resurser” (Artikel 13, punkt 1.a)) föreslås även kunna användas för åtgärder till skydd och utveckling av sötvattensresurser. Möjligheten till stöd för återställande av lekområden har lagts till även om begränsningen till endast fasta eller flyttbara anordningar kvarstår.

Vidare föreslås ett förtydligande så att möjligheten att ge stöd till förbättring av kunskaper genom t ex insamling av statistik och ekonomisk analys blir uttalad. I praktiken innebär det således endast ett förtydligande som möjliggör en breddad användning av FFU-medel för datainsamling och ekonomisk analys av även vattenbrukssektorn.

Stöd för tillfälligt upphörande av fiske är idag endast avsett för yrkesfisket. Kommissionens förslag innebär att även vattenbruket, i form av skaldjursodling, kan ta del av viss ersättning i de fall där förorening på grund av toxiska alger gör det nödvändigt att, för att skydda människors hälsa, ställa in skörden i mer än sex månader i följd. Ersättning får endast täcka sex månaders inställd skörd och får inte avse återkommande säsongsanknutet upphörande av fiske- eller vattenbruk. Det maximala belopp som får beviljas under åtgärdsområdet förändras inte trots att ytterligare stödmöjligheter föreslås utan kvarstår vid att för hela perioden 2000-2006 inte överstiga det högsta av följande två trösklar: 1 miljon euro eller 4 % av det finansiella bidrag från gemenskapen som beviljas sektorn i den berörda medlemsstaten, vilket för Sveriges del motsvarar ca 21 miljoner kronor.

Kommissionen föreslår även att stöd skall kunna beviljas till småskaliga, tillämpade forskningsinitiativ, som inte överstiger EUR 150 000 i total kostnad under tre års tid, som genomförs av en ekonomisk aktör, en vetenskaplig eller teknisk institution eller annan kompetent institution under förutsättning att de bidrar till målen om en uthållig utveckling av gemenskapens vattenbruksnäring.

Vidare föreslås att de prioriteringar som togs upp i ”Strategi för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket” särskilt skall lyftas fram i de nationella programmen. Dessa prioriteringar avser:

- (i) utveckling av teknik som väsentligt reducerar miljöpåverkan,
- (ii) förbättring av traditionellt vattenbruk, som blötdjursodling, som är viktigt när det gäller att bevara den sociala och miljömässiga sammanhållningen i vissa områden,
- (iii) modernisering av befintliga företag,
- (iv) åtgärder som är avsedda att främja vattenbruk enligt artiklarna 14 och 15 i förordning 2792/1999,
- (v) diversifiering i fråga om odlade arter.

För åtgärder i odling med mindre miljöpåverkan, särskilt extensiv fiskodling, och investeringar i tekniker som reducerar miljöpåverkan skall 10 procent högre stödsats för nationell medfinansiering än i dagsläget kunna beviljas medan stödsatsen för åtgärder som inte ingår i prioriteringarna ovan minskas med 20 procent. Åtgärder som uttryckligen föreslås bli stödberättigade är bl.a. initialkostnader, dock inte driftkostnader, för att gå med i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning EMAS. Kopplat till detta föreslås även en definition av extensiv respektive intensiv fiskodling.

För att undvika att vattenbruksfartyg som erhållit ekonomiskt stöd övergår till yrkesmässigt fiske föreslår kommissionen att stödet begränsas. De fartyg som definieras som fiskefartyg och är utrustade för fiske skall inte kunna erhålla stöd även om de enbart är verksamma som vattenbruksfartyg.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har inga effekter på gällande nationella regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget har inga budgetära konsekvenser. Åtgärderna som föreslås skall rymmas inom ramen för de medel som står till förfogande i respektive medlemsstats strukturprogram för fiskerinäringen under perioden 2000-2006.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige är positivt till de förändringar som föreslås för att göra strukturmedlen mer ändamålsenliga. Vissa aspekter har dock inte beaktats.

Avseende stöd för ”Skydd och utveckling av akvatiska resurser” är Sverige positivt till att stöd från FFU kan utgå till åtgärder som syftar till att skydda akvatiska resurser även under dessas levnadsfas i sötvatten. Det krävs dock att man tydliggör den mångfald av åtgärder som bör kunna omfattas av stöd från FFU, särskilt med tillämpning på sötvattensresurser.

I texten sägs att ”stöd kan ges uteslutande till fasta eller flyttbara anordningar” och åtgärder skall ”stimulera fysiska investeringar...”. Många viktiga åtgärder för att skydda och utveckla akvatiska resurser är dock av en helt annan karaktär än kapitalinvesteringar i anordningar.

Det är av vikt att åtgärder inte bara begränsas till lek- eller uppväxtområden, utan även skapar förutsättningar för vandrande arter att nå lek- och uppväxtområden som har varit tillgängliga naturligt sen tidigare. För de vattendrag som idag utnyttjas för vattenkraftsproduktion kan stödet i sin nuvarande utformning användas för att bygga fiskvägar förbi de hinder som finns för fiskens vandring. Då många åar och älvar på olika sätt även tidigare har utnyttjats för såväl vattenkraft som flottsleder finns ett stort behov av att kunna riva bort gamla nedlagda anläggningar som utgör vandringshinder, samt att kunna återställa lek- och uppväxtområden som tidigare gått förlorade. Texten i förordningen bör därför inte begränsas till att endast avse utplacering av fasta eller flyttbara anordningar.

Stöd till skaldjursodlingar vid förorening på grund av toxiska alger reser vissa farhågor och Sverige ställer sig avvisande. Bidrag av den här typen stimulerar inte till nytänkande och kreativa lösningar och kan snedvräta konkurrensen inom Europa. Dessutom kan ifrågasättas om det inte är en normal affärsrisk i sektorn. I det fall stödmöjlighet införs bör det definitivt endast avse enstaka extrema förhållanden om minst sex månader.

Det är positivt med ökade stödmöjligheter för forskningsprojekt inom vattenbrukssektorn. Sverige ställer sig dock tveksamt till beloppbegränsningen på EUR 150 000. Det bör ankomma på varje medlemsstat att själva bedöma vad som i vattenbrukssammanhang är att betrakta som ett ”småskaligt forskningsprojekt”. En beloppbegränsning kommer att göra det svårare att stimulera den typ av projekt på vattenbrukets område som är önskvärda. Syftet med det föreslagna tillägget bör vara att förtydliga att stöd inom ramen för detta åtgärdsområde kan omfatta även tillämpade forskningsprojekt i mindre skala med anknytning till vattenbruk. Det bör ankomma på respektive medlemsstat att själv avgöra om man önskar öronmärka en viss del FFU-medel till detta slags vattenbruksprojekt. En

beloppsbegränsning och likaledes begränsning i tiden, såsom här föreslagits, skapar för förvaltningsmyndigheterna bara ytterligare tidskrävande arbetsmoment samt gör det krångligare och mindre attraktivt att söka stöd för potentiella stödmottagare.

Sverige anser att de prioriteringar som togs upp i ”Strategi för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket” är angelägna och stöder att de särskilt skall lyftas fram i de nationella programmen. Sverige kan även stödja att stödsatserna för nationell medfinansiering förändras så att prioriterade och miljöförbättrande åtgärder premieras. Avseende förslaget att initialkostnader för att gå med i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning EMAS blir stödberättigade menar Sverige att detta även bör gälla för anslutning till ISO eller andra etablerade miljö- och kvalitetscertifieringssystem.

Förslaget på definition av extensiv respektive intensiv fiskodling innebär att skaldjursodlingen exkluderas. Det extensiva vattenbruk som bedrivs i Sverige är i huvudsak odling av skaldjur såsom kräftor, musslor och ostron. Kräftor odlas även intensivt. Om den föreslagna lydelsen skall behållas så bör Sverige insistera på att man gör tillägget ”and shellfish” efter ”finfish”.

Sverige stöder begränsningen av stöd till vattenbruksfartyg. Om stöd kan utgå till fartyg som är fullt utrustade för fiske för att anpassa sina båtar till vattenbruksverksamhet, t ex genom ombyggnation eller installation av skördeutrustning, är det av kontrollskäl svårt att försäkra att de begränsningar som nu finns vad gäller stöd till moderniseringar och ökad kapacitet följs. För att få stöd för vattenbruksverksamhet måste fartyget därför först avrustas så att det inte går att användas för fiske. Begränsningarna innebär i sig inga hinder för yrkesfiskare som vill kombinera sitt yrkesfiske med t.ex. blötdjursodling, d.v.s. småskaliga yrkesfiskare som vill minska sitt fiske och börja med odlingsverksamhet. De som vill fortsätta sitt kustfiske men påbörja en omställning till odlingsverksamhet har möjlighet att göra detta, dock utan stöd för anpassning av fartygen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Flertalet MS har sett föreslagna ändringar som önskvärda och berättigade medan delade meningar finns om behovet av stöd vid förorening av toxiner. Definitionerna av vattenbruksverksamhet anses behöva ytterligare klargöras.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets fiskerikommitté avgav sitt yttrande den 17 mars 2004, i vilket kommittén stöder kommissionens förslag som innebär förändringar

mot mer forskning och teknologisk utveckling samt ökande respekt för miljön. I en fråga motsätter sig kommittén förslaget och det avser ekonomisk kompensation vid förorening av toxiner. Kommittén menar att detta skall kunna ges även då föroreningarna är återkommande och då ett uppehåll i verksamheten krävs under 15 dagar.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Närings synpunkter har inhämtats via konsultationer med Fiskeriverket.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget diskuteras i rådsarbetsgruppen för interna fiskeripolitiska frågor och planeras att tas upp vid rådsmötet i maj 2004.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 37 i EG-fördraget.

3.3 Fackuttryck/termer

-